

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Sălăște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
fărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Tîmișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumerare :
pe 1 an K 16.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 8.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni :
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 29 Novembre 1902.

Nr. 48.

Asociațiunile.

(I. Considerațiuni generale).

Între diferitele categorii de societăți comerciale ce le cunoaște Codicele comercial ungar, cele mai populare au fost și sunt chiar și până în ziua de astăzi acelea căror li s'a dat la noi denumirea de „Asociațiuni”, și cari dincolo de Carpați se numesc *Societăți cooperative* (după denumirea engl. *Cooperative societies* și franc. *Associations coopératives*). Astfel vedem s. ex., că dintre cele 3231 de institute de bani ce le avea Ungaria în anul 1901, nu mai puțin decât 2118, adică preste $\frac{2}{3}$ sunt asociațiuni.

Această popularitate a Asociațiunilor, care în special în Ungaria credem că este a se atribui în mare parte împrejurării, că Codicele comercial formulează față de ele pretenții mai puțin rigoroase decât față de societățile pe acțiuni (anonime), — la început se resimțea și în sinul poporului nostru, și astfel multe dintre institutele noastre de bani s'au și înființat ca asociațiuni.

Nici nu începe îndoială, că chiar și abstragere făcând dela favorurile ce legea comercială le acordă asociațiunilor față cu societățile pe acțiuni, — în teorie și principiul pe care se bazează asociațiunile, trebuie să fie cu mult mai atrăgător în deosebi pentru un popor, care, ca și al nostru, trăiește în condițiuni economice foarte modeste, căci până când societățile pe acțiuni iau caracterul unei întreprinderi pur speculative, asociațiunile se presintă mai mult ca instituțiuni filantropice, ca o acțiune de ajutor propriu.

Teoriile însă, ori-cât de frumoase ar fi, nu totdeauna se și pot valida în *praxă*, și chiar și cele mai salutare principii numai în

acel cas se vor pute valida în realitate, dacă vor fi date toate *condițiunile prealabile* pentru aplicarea și realizarea lor.

Despre adevărul acestei tese ne-au putut convinge și experiențele ce le-am făcut de aproape două decenii încoace cu asociațiunile noastre economice.

Ne-am convins anume, că asociațiunile ce le-am înființat, numai în parte disparentă au justificat încrederea și așteptările puse în această formă de asociere, iar în cea mai mare parte soarta asociațiunilor noastre a fost: ori transformarea în societăți pe acțiuni, ori apoi lichidarea cu pierderi simțitoare.

Va fi deci la loc și de folos, să ne dăm seamă de cauzele acestei aparițiuni, care încă și astăzi e de interes actual pentru noi Români, atât pentru cei de dincoace, cari stăm în presara deoparte a lichidării, iar de altă parte a înființării mai multor asociațiuni, cât și pentru cei de dincolo, cari chiar acum au pornit o mare acțiune pentru întemeierea unui număr mare de asemenea asociări, denumite „bănci populare”.

Înainte de toate avem să clarificăm substratul expunerilor noastre.

Având în vedere anume tendința revistei noastre și interesele speciale în al căror serviciu este pusă, — ținem a accentua, că nu ne vom ocupa cu instituțiunea asociațiunilor în general, ci vom avé în vedere în deosebi numai asociațiunile de caracter mai mult financiar, anume *asociațiunile de economii și anticipațiune*.

Deosebirea esențială între asociațiuni și alte societăți comerciale, este a se căuta în acel moment, că la asociațiuni preponderează nu atât pura participare de capital, ci mai mult *responderea personală* a membrilor. Acest moment este caracteristica atât a asociărilor

după principiile stabilite de Schulze-Delitzsch și a celor după sistemul Raiffeisen, cât și preste tot a societăților ce în sensul Codicelui comercial ungar se pot subsuma sub denumirea de asociațiuni.

Scopul comun al tuturor acestor instituțiuni este: a da membrilor lor, și numai acestora, prin împreunarea forțelor lor financiare, posibilitatea de a realiza rezultate economice, ce fie-care de sine singur nu le-ar pute ajunge.

Strict luat, ar fi deci baza acestor asociațiuni *principiul mutualității*, și anume răspunderea *personală* a membrilor, unul pentru altul. În praxă însă instituțiunea asociațiunilor a deviat de la principiul strictei solidarități și anume și codicele comercial ungar deosebesce asociațiunile cu răspundere *nelimitată* de asociațiunile cu răspundere *limitată* la o cotă sau misă anumită.

Această din urmă categorie a asociațiunilor se apropie deja foarte mult de societățile pe acțiuni, dar se deosebesc de ele mai ales prin însușirea, că au să servească numai trebuințele de credit ale asociațiilor, și astfel în operațiunile lor au să se mărginească la un cerc mai restrâns.

Prin admiterea unei asociațiuni pe această basă, — și chiar pe acest punct de plecare s'au pus aproape toate asociațiunile noastre, încât cele cu răspundere nelimitată formează numai excepțiuni, — codicele comercial ungar a dat asociațiunilor mai mult caracterul unor asociațiuni de capital decât personale, și astfel în expunerile noastre viitoare vom căuta să clarificăm mai ales întrebarea: întru cât această formă de asociere pe teren financiar, este ori nu de preferit societăților pe acțiuni.

Fiind prin cele de pân'aci clarificat substratul chestiunii ce ne preocupă, vom arăta pe rând începuturile făcute de noi pe acest teren de asociere economică și rezultatele obținute, și apoi în firul experiențelor făcute vom căuta să aflăm cauzele pentru cari aceste rezultate nu au justificat așteptările noastre.

Pe această cale vom pute constata, dacă în sinul poporului nostru avem date ori nu condițiunile prealabile pentru validitatea practică a asociațiilor pe baza principiului mutualității, ori apoi dacă în organizarea noastră financiară avem să preferim crearea de societăți basate pur numai pe asocierea de capital.

Afacerile de bani și credit în Ungaria în anul 1901.

(1. Situațiunea actuală. — Capitalul propriu al institutelor de credit).

În raportul anual ce guvernul ungar l-a prezentat de curând — împreună cu budgetul anului viitor — corpurilor legiuitoare, găsim între altele și o așteptare mai amănunțită a dezvoltării afacerilor de bani și credit în anul 1901, — așteptare care e de interes special pentru cetitorii revistei noastre.

Raportul constată înainte de toate, că ameliorarea de mult așteptată a situațiunii economice a țării, nu s'a realizat nici în anul 1901, care a stat și el sub influința depreziunii ce de mult apasă viața noastră economică. Așteptările puse în recolta acestui an ne-au înșelat și a trebuit să resimțim aceasta cu atât mai greu, pentru-că de mult nu ne-am mai bucurat de binefacerile unui an în adevăr mănos. Această situațiune dificilă a agriculturii s'a manifestat în micșorarea capacității de plată și a dispozițiunii de cumpărare în toate celelalte ramuri ale economiei naționale: anume și în industrie și comerț, cari au mai avut să lupte încă și cu alte neajunsuri. Criza germană din 1900, resbelul sud-african și turburările în America, toate aceste au fost mari piedeci pentru avântul industriei și comerțului și au reținut capitalurile mari dela ori-ce întreprindere.

Aceste stări triste ale situațiunii economice s'au resimțit, natural, și în afacerile de bani și credit. Capitalurile ce între împrejurări normale au fost reclamate de diferitele întreprinderi economice, s'au grămădit acum la institutele de bani, și au apăsât atât de mult asupra etalonului de interese, încât au îngreunat foarte mult plasarea rentabilă a capitalurilor băncilor. Acest neajuns a trebuit să se manifesteze apoi și în rezultatele realizate, în profitul institutelor de bani.

În anul 1901 au stat în serviciul afacerilor de credit ale Ungariei: 361 bănci, 10 institute de credit fonciar, 742 case de economii și 2,118 asociațiuni, în total deci 3,231 institute de bani. Față cu anul premergător această cifră arată o creștere de 355 institute nouă, dintre cari 336 asociațiuni.

O însemnată garanție a solidității băncilor și în timp de crasă un factor important pentru întimpinarea tuturor pericolelor, este mărimea suficientă a *capitalului lor propriu* și proporțiunea corăspunătoare față cu capitalul

străin ce îl administrează. Din acest punct de vedere se poate remarca ca un moment îmbucurător, că la toate soiurile institutelor noastre de bani capitalul propriu, după suma absolută, arată o creștere considerabilă, și anume atât în ce privește capitalul social vărsat de acționari, cât și cu privire la diferitele fonduri de rezervă. Dacă însă comparăm capitalul propriu cu pasivele, vom găsi, față cu anul premergător, numai la institutele de credit fonciar o creștere proporțională, până când la bănci, la casele de economii, și la asociațiuni creșterea capitalului propriu în comparație cu capitalul străin administrat de ele, a fost mai mică decât în anul premergător. Această aparițiune se explică la bănci și casele de economii prin aglomerarea depozitelor în urma decăderii spiritului de întreprindere.

Capitalul propriu al tuturor institutelor de credit a fost în 1891 de 934·41 milioane coroane, față cu 884·64 mil. K din anul premergător, și — se înțelege — are un rol diferit la diferitele categorii de institute. Anume institutele fonciare prin scrisurile fonciare și obligațiunile comunale absorb mai mult capital străin, și astfel la aceste institute capitalul propriu abia face a de cea parte a pasivelor, până când la bănci proporțiunea e de 19·4%, la casele de economii de 12·8%, iar la asociațiuni 47·1%.

La cifra arătată a capitalului propriu capitalul social participă cu 640·38 milioane, fondurile gen. de rezervă cu 195·14, iar fondurile speciale de rezervă cu 98·90 milioane coroane. Un moment îmbucurător este creșterea considerabilă a fondurilor de rezervă, cari în 1891 au ajuns să represinte 48·2% ale capitalului social.

Examinând mai de aproape fondurile de rezervă, vom găsi că acelea sunt în proporțiune directă cu capitalul străin administrat de institutele de credit. Astfel la institutele fonciare, cari absorb mai mult capital străin, rezervele fac 68·04 mil. K, și întrec chiar capitalul social de 53·90 mil. K. La casele de economii, cari în privința capitalului străin ocupă locul al doilea, găsim rezerve de 136·23 mil. K față cu 168·69 mil. K capital propriu, cea-ce corespunde la 80·8%. La bănci capitalul social face 267·39 mil. K, iar fondurile de rezervă 75·64 mil. K = 28·3%; în fine la asociațiuni, cari lucrează cu mai puțin capital străin, rezervele au fost de 14·12 mil. K față cu capitalul propriu de 150·41 mil. K = 9·4%.

Atât cu privire la capitalul propriu al institutelor de bani.

Cu proxima ocașiune vom continua a arăta expunerile raportului ministerial referitoare la afacerile de deposit și de scrisuri fonciare, apoi la cele cambiale și în fine la profitul anual.

Solidaritatea piețelor de bani.

Reproducem după „Magyar Pénzügy“ următorul articol interesant datorit penei lui Dr. N. E. Weil din Francfort.

Dintre numeroasele mijloace de credit ale timpului modern numai unul este în general răspândit și acesta este *creditul cambial*. Cea mai însemnată însușire a cambiei este, din punct de vedere economic, aceea, că posedă relativ o foarte mare circulabilitate, astfel că a luat propriamente caracterul unei marfe, care se cumpără și vinde. Cumpărătorul cambiei, punând capitalul pentru un timp anumit la dispozițiunea altuia, pretinde — abstrăgând de premia de risc — o anumită *taxă de folosire*, a căreia mărime absolută se numește *discont*, iar taxa de folosire exprimată în procente, pe care o pretinde împrumutătorul banilor se chiamă *etalon*. Mărimea etalonului depinde de ofertă și cerere. Relațiunea aceasta este supusă la fluctuațiuni, pentru-că în cambii se plasează de regulă numai capitalurile, cari caută numai o plasare temporală, transitoare. Prin urmare când afacerile sunt în cadrul lor normal, oferta împrumuturilor cambiale este mare, dar cu cât se observă un avânt mai mare în mersul afacerilor, cu atât mai mult se vor retrage împrumuturile cambiale spre a se pute plasa mai stabil în altă parte, până atunci, până când mișcarea aceasta își va fi ajuns punctul de culminațiune, când apoi capitalurile disponibile se plasează iarăși în împrumuturi cambiale. Tot în direcțiunea aceasta se desvoaltă în acelaș timp și cererea după împrumuturi cambiale. Când afacerile merg normal oferta de cambii este mică, dar cu cât sunt mai vii conjuncturile, cu atât mai numeroase sunt cambiile oferite spre vinzare, până când în fine deodată cu stagnarea generală a activității comerciale scade și materialul de cambii. Urmarea este, că atunci când oferta de numărare este mare, cererea este mică, din care cauză etalonul scade; din contră când oferta de bani este mică, etalonul crește; prin urmare discontul, adică măsura ofertei și a cererii de bani reoglindează mai bine conjunctura economică a tuturor țerilor.

Etalonul reportului încă se consideră adeseori drept oglindă a situațiunii economice a unei țeri; dar măsura aceasta este foarte amăgitoare, pentru-că atât în comerțul cu mărfuri, cât și în comerțul cu efecte etalonul de report al mărfurilor resp. efectelor diferă foarte mult unul de altul. O unitate a etalonului de report nu există, din contră etalonul acesta arată adeseori fluctuațiuni, cari nu sunt identice cu fluctuațiunile conjuncturilor. În cursul anilor însă a crescut și importanța economică a etalonului, căci la începutul secolului XIX această importanță era cu mult mai mică decât azi. Atunci circulațiunea internațională de bani se restringea aproape numai la egalarea datoriiilor scadente și numai ici-colea se iveau astfel de operațiuni financiare internaționale, al căror scop era plasarea permanentă a unor anumite capitaluri în străinătate. Dar pentru plasare temporală ori pentru a exploata diferențele, ce eventual se arată între etaloanele diferitelor țeri, nici când nu se transmiteau bani în străinătate. Astăzi este alteum; astăzi se nisuesce fiecare institut de bani

și fiecare banchier a exploata eventualitățile favorabile, ce se arată în străinătate cu privire la etalon și scurgerea capitalurilor în străinătate în scopul procurării de cambii cu scadențe scurte este astăzi așădicând la ordinea zilei.

Din faptul, că transacțiunile internaționale pentru exploatarea diferenței dintre etaloanele diferitelor țări se fac numai în timpul din urmă, urmează, că știința economiei naționale încă s'a ocupat cu rezolvarea acestei probleme numai în timpul mai nou și nu se prea ocupă cu *teoria egalării câștigului*.

În studiul lui *Ricardo*, referitor la cursul cambiilor, problema aceasta nici atinsă nu este; din contră *Goschen* este deja un energic reprezentant al părerii, că între etaloanele diferitelor țări există o *tendență de egalare reciprocă*. Cu toate acestea admite însă, că pot fi mari diferențe între aceste etaloane. *Goschen* pune cel mai mare pond pe speșele de transport ale metalelor nobile dintr'o țară în alta; dacă d. ex. — ține el — speșele de transport ale aurului din Paris la Londra, ar face fie și numai $\frac{1}{2}\%$, plasarea capitalurilor franceze în cambii engleze de 3 luni s'ar renta numai, dacă diferența dintre etaloanele ambelor țări ar fi mai mare de cât 2% , pentru-că speșele de transport, consumă — calculate pe un an întreg — 2% ale discountului. Prin urmare *Goschen* condiționează egalarea etaloanelor a două țări de necesitatea de a se transmite bani de metal; pe când praxa arată, că pe calea aceasta se transmit capitaluri dintr'o țară în alta numai de tot excepțional. Teoria lui *Goschen* este deci numai condiționată și află aplicare numai în cazul acela, când transacțiunile financiare se efectuează de fapt prin transmiterea metalelor nobile din o țară în alta. Iar cu metale nobile se fac plăți numai atunci, când toate celelalte mijloace de plată sunt mai scumpe, ceea-ce iarăși se întâmplă de tot rar; astfel, că în cas când transmiterile de bani se fac prin mobilizarea altor mijloace de plată, speșele de transport, calculate de *Goschen* scad în măsură însemnată.

Profesorul *Lotz*, ce este drept, susține că teoria recunoaște și proclamă solidaritatea piețelor de bani, cu toate acestea admite, că se pot ivi mari diferențe. *Raffalovich* și *Clare* ating numai chestiunea. Iar *Hefferich* ține următoarele:

Transmiteri internaționale de bani se fac nu numai pe baza bilanțului comercial, ci se provoacă și de diferența ce se arată în etalonul singuraticelor țări. Dacă d. ex. pentru o cambie discountată în Germania se poate încasa cu $1-1\frac{1}{2}\%$ mai mult, decât în Anglia, atunci capitaliștii englezi își plasează capitalurile bucuroși în cambii din Germania, eventual în vederea câștigului mai mare își lasă și mai departe capitalurile acolo.

Cu problema solidarității piețelor de bani se ocupă așadară mai intensiv *Goschen* și aceea părere a lui, că între speșele de transport a metalelor nobile și între diversitatea etaloanelor există un nex causal, oferă posibilitatea de a putea tracta mai de aproape problema solidarității piețelor de bani. Se poate constata, că teoria admite, că în privința egalării diversității etaloanelor există între piețele de bani o tendință solidară. Ideea aceasta poate fi pentru economistul modern foarte seducătoare, pentru-că scim din istoria comerțului modern, că prețul unui bun se poate forma în piața universală cu atât mai ușor, cu cât este mai mare capacitatea de plasare a aceluși bun. Iar banul este un

bun absolut plasabil, din care cauză prețul lui din piața universală ar trebui să se formeze în prima linie după bani ca „marfă“.

Argumentațiunea aceasta se și ivesce ici-colea, dar ea nu este acomodată pentru dovedirea aserțiunii de sus; pentru-că atunci când aci o grupă oferă bani, dincolo altă grupă caută bani, nu este vorba de prețul de vânzare ori cumpărare al banilor, ci de *taxa de folosire a banilor*, pe care o pretinde capitalistul, fiind-că și-a cedat capitalul spre folosire pe un timp anumit. Se poate forma, ce este drept, și în privința aceasta o taxă universală, dar aceasta ar fi justificată din punct de vedere teoretic numai atunci, când banul întocmai ca și cambia oferită spre vânzare ar avea în tot locul o absolută capacitate de plasare. Această supoziție însă nu corăspunde totdeauna adevărului, cambiile oferite au de regulă numai o capacitate de plasare mică și aceasta este cauza principală a diversității etalonului în singuraticile țări, ba și a diversității etalonului în una și aceeași țară.

Anume în discountul pe care-l pretinde creditorul, se cuprinde nu numai suma, care este contravaloarea intereselor, ce compet pe un anumit timp dela capitalul împrumutat, ci se cuprinde și premia, preliminară de creditor conform bonității cambiei, pentru dauna, ce o poate eventual suferi, dacă cambia nu se rescumpără la scadență. În țările cu bancă de emisiune, multe cambii se discontează, — ce este drept — cu etaloane identice; dar băncile acestea totuși nu escomptează totdeauna și toate cambiile cu etalonul oficial. Banca imperială germană este obligată conform legii a se ține necondiționat de etalonul oficial; dar Banca engleză preste tot nu se ține de etalonul oficial și cumpără cambii, când discountul privat este relativ scăzut, binișor sub etalonul oficial; iar când discountul privat este mai mare decât acela al Băncii, atunci etalonul se susține neschimbat, dar se escomptează numai puține cambii cu etalonul oficial, ci cele mai multe mai scump. Banca Francei onorează numai cambiile a puține firme, din care cauză etalonul oficial al acestei bănci este normativ numai pentru o parte mică a cambiilor aflătoare în circulațiune în Franța. Cambiile escomptate de băncile de emisiune, pe lângă etalonul oficial nu formează calitative nicăiri grupa cea mai bună a cambiilor. Cele mai bune cambii se plasează de regulă în piața deschisă sub etalonul oficial și acest etalon, de regulă mai mic, se numește discountul privat.

Momentele, pe cari se bazează recerințele, ce le pun băncile și discontorii privați cu privire la bonitatea cambiilor, sunt cauza, că discountul băncii și discountul privat diferă unul de altul chiar și în una și aceeași țară și diferă mai mult ori mai puțin și în diferitele țări. Dar fiind-că capitalul privat cumpără în tot locul numai cambii de prima bonitate, egalarea discountului privat pe calea solidarității piețelor de bani este posibilă și nisuița în direcțiunea aceasta există; pe când pentru egalarea diferințelor, ce se arată între etalonul oficial al băncilor de emisiune, solidaritatea aceasta ajută numai puțin, adeseori nu ajută nimic. Este prin urmare constatat, că nisuița pentru egalarea etaloanelor diferitelor țări există, dar această solidaritate se poate referi numai la discountul privat și că are efect numai asupra circulațiunii cambiilor de prima bonitate.

În chestiunea valutei.

Oamenii de specialitate se ocupă în prezent foarte mult de această chestiune importantă a monarhiei Austro-Ungare. Cei din Ungaria sunt în preponderanță pentru alternativa ca plățile efective în aur să se înceapă în anul viitor; cei din Austria sunt de părere contrară. Ei aduc drept motive contra plăților efective și momente politice, cum sunt convențiunile comerciale și vamale.

Pentru rezolvirea chestiunii în sensul cum dorește Maghiarii, a pledat în timpul din urmă Dr. Alexandru Spitzmüller, consilier în ministerul de finanțe austriac, unul din cei mai distinși oameni de specialitate. Acesta e de convingerea, că începerea plăților efective deja în anul viitor ar fi folositoare atât Austriei cât și Ungariei, consolidând impregiurările economice în ambe părțile, cu deosebire din cauza că acum etalonul este excepțional de scăzut și toate semnele arată, că această situațiune are să dureze. Tesaurul Băncii e așa de mare, încât chiar și pentru timp de crasă este garanție, că notele de bancă neapărat se vor pute schimba cu aur.

Conform socotelilor dela finea a. 1901, întreagă datoria de stat a Ungariei a fost de K 4.614.442.000. Cât face partea acestei uriașe datorii, care este contrasă în străinătate, e foarte greu de stabilit, pentru-că e enorm numărul biletelor hipotecare și al altor hârtii de valoare, ce statul le are elocare în străinătate. Iar aceste ar trebui rescumpărate cu aur, spre a ameliora în chipul acesta bilanțul nostru de plată. Fărăse, că datoriile statului sau ale băncii de emisiune nu se sting prin impregiurarea, că hârtiile de valoare ar fi plasate în Ungaria, dar interesele s'ar plăti indigenilor, și cu chipul acesta datoria față de alte țări s'ar împuțina și s'ar ameliora situațiunea economică internă.

Ca țintă de căpetenie se privește deci plasarea după posibilitate a hârtiilor în țară, și în scopul acesta timpul de față, se crede a fi foarte potrivit. Conform impregiurărilor noastre interesele sunt mici, astfel că nu e consult a grămădi banii la caselle de păstrare cu 3½%, când statul plătesce 4% și unor institute interese și mai mari după hârtiile hipotecare.

Și totuși ce se întâmplă? Depunerile la caselle de păstrare cresc din an în an.

În 1901 depunerile la băncile din țările coroanei ungare au crescut cu 104 milioane la suma totală de K 1,936.148.000 și dacă la aceste adăugăm capitalurile elocare în bilete de cassă și chekuri, capitalurile elocare în Ungaria se ridică la suma de K 2,330.550.000, din cari pe Ungaria se vin K 2,224.200.000, iar pe Croato-Slavonia K 106.350.000. Cu această sumă s'ar pute converti mai mult de jumătate din datoriile statului ungar și anume circa a treia parte a datoriilor de stat s'ar pute converti în țară și trebuie căutat mod ca hârtiile ungare să fie plasate în țară.

Guvernul tocmai acum reformează caselle comitatense. Statul ar trebui să aranjeze lucrul ca în Franța, unde banii casselor orfanale sunt plasați numai în rente franceze. Ori-ce manipulare a depozitelor din succesiuni și cele judecătorești ar trebui să se incredinteze casselor de păstrare postale, cari să cumpere pentru ori-ce sume hârtii de stat sau pupulare. Peste tot instituțiunea casselor de păstrare postale trebuie folosită pentru ameliorarea bilanțului nostru de plată. Cam în chipul acesta se pledează pentru începerea încă în anul viitor a reformei valutare, și Maghiarii cred că nici nu se pun pedeci serioase în calea acestei

reformă. Cu atât mai mult că tesaurul metalic al Bancei este de K 1,453.158,288 și aurul se sporesce mereu în urma cursului de schimb favorabil, astfel ca Banca dispune de atâta aur, încât ocupă locul al doilea pe continent după Banca franceză. +

Situațiunea tesaurului public al României.

Ministerul rom. de finanțe a publicat situațiunea tesaurului public încheiată la 30 Septembrie 1902. Acest document prezintă de astă dată un interes cu totul deosebit, de oare-ce constată rezultatele definitive ale exercițiului 1901—1902, care s'a închis la acea dată.

Incassările acestui exercițiu s'au urcat la suma de 237 milioane 240,158 lei 87 cu 18.740,158 lei 87 bani mai mult peste evaluările budgetare, iar față cu incassările efectuate în exercițiul precedent au dat o plus-valută de 27.729,050 lei 53.

La suma de 237.240,158 lei 87 se mai adaogă încă 2 milioane 070.862 lei 64, venituri extraordinare neprevădute în budget, provenind din excedentele tesaurului constatate la închiderea exercițiilor 1888/9 până 1898/9. Așa în cât incassările totale reprezintă suma de 239.311.021 lei 51.

Cheltuelile budgetare s'au urcat la 216.025,340 lei 25 bani. Impreună cu cheltuelile extraordinare neprevădute în budget și acoperite din excedentele tesaurului constatate cu închiderea exercit. 1888/9—1898/9, avem un total de 218 milioane 096,220 lei 89 bani cu 4.516,233 lei 15 bani mai puțin de cât creditele acordate și cu 19.190.564 lei 18 bani sub cifra cheltuelilor efectuate în exercițiul prezent 1900—1901.

Situațiunea exercițiului 1901—1902 s'a încheiat deci astfel:

Totalul veniturilor budgetare împreună cu veniturile extraordinare neprevădute în budget . lei 239.311,021.51

Totalul cheltuelilor budgetare împreună cu cheltuelile extraordinare neprevădute în budget „ 218.096,210.89

Excedent de venit. la 30 Sept. 1902 lei 21.214,810.62

Acesta este rezultatul definitiv al exercițiului 1901—1902, primul budget al economiilor, care întrece chiar prevederile cele mai optimiste.

Cu privire la mersul incassărilor în exercițiul curent 1902—1903, situațiunea oficială constată că, în primele șase luni ale acestui exercițiu tesaurul a avut intrări în sumă de 124.938.738 lei 16 cu 23.850.634 lei 16 bani mai mult de cât în perioada corespunzătoare a exercițiului 1901—1902.

Considerate pe categorii de venituri, incassările prezintă diferențele ce se pot vedea din următoarea recapitulațiune:

Natura veniturilor	Incassări dela 1 Aprilie 1902 până la 30 Sept 1902		diferințe față cu anul premergător
Contribuțiuni directe . .	18.403,357 77	+	2.242,260 82
„ „ indirecte . .	34.405,784 33	+	7.489,070 83
Monopolurile Statului . .	26.444,565 57	+	1.995,768 90
Venit. minist. domeniilor .	13.393,014 04	+	3.376,505 27
„ „ luc. publice	20.838,873 49	+	8.944,257 15
„ „ de interne .	5.541,398 15	+	576,052 17
„ „ „ finance .	932,549 16	+	36,241 13
„ „ „ războiu .	243,851 66	—	125,349 23
„ „ „ externe .	103,308 38	—	12,749 23
„ „ „ cultelor și	171,588 40	+	8,046 31
instrucțiunei publice . .	79,442 79	—	29,648 60
Venit. minist. justiției . .	4.381,003 42	—	657,329 61
Total .	124.938,738 16	+	23.850,634 16

După cum vedem, toate categoriile de venituri au dat plus-valute însemnate, afară de acelea aferente ministerului de resbel, ministerului cultelor și instrucțiunii publice și veniturile diferite. Contribuțiunile directe au dat un plus de încasări de 2.224,260 lei 82, în care fonciera intră cu 1 milion 160,403 lei 51 bani. Contribuțiunile indirecte au dat un plus mai însemnat de 7.489,070 lei 88 și acesta este o dovadă manifestă că situațiunea economică generală s'a ameliorat în mod simțitor. Același rezultat se constată și la veniturile Monopolurilor Statului, care au crescut cu aproape 2 milioane față cu încasările din anul precedent.

Abondenta recoltă a grâului din anul acesta a contribuit la creșterea veniturilor căilor ferate, care acasă un plus de 8.800,000.

În fine, veniturile ministerului de domenii, din arênți de moșii și domenii, din anuitatea bunurilor vindute în loturi, din păduri, locațiuni de vii și ecarete, stuhăriile din Dobrogea, bălți și pescuit, șanalele Dunării, etc. au crescut cu 3 milioane 376,505 lei 27 bani.

Trecem la cheltueli. Plățile efectuate de tesaur în primele șase luni ale exercițiului în curs, de la 1 Aprilie până la 30 Septembrie 1902, se urcă la suma de 97.656,594 lei 17 și se repartizează astfel:

Datoria publică	lei	39.090,168 15
Ministerul de resbel	"	17.587,665 33
" " finance	"	14.194,861 68
" " culte	"	10.729,255 06
" " interne	"	7.342,869 25
" " lucrări publice	"	2.705,387 60
" " justiție	"	2.524,745 72
" " domenii	"	1.937,213 06
" " externe	"	866,531 14
Consiliul de ministri	"	20,181 40
Cheltueli extraordinare neprevăd.	"	669,715 75
în budget	"	669,715 75
Total	lei	97.656,594 17

Aceste plăți sunt cu 5.853.481 lei 20 bani superioare aceloră din exercițiul precedent; totalul creditelor acordate pentru exercițiul 1902—1903 este numai cu 1.132,035 lei 93 bani superior aceluia din exercițiul 1901—1902.

În resumat, situațiunea încasărilor și plăților pe primele șase luni ale exercițiului 1902—1903 se balansează astfel:

Încasări budgetare împreună cu veniturile extraordinare neprevădute în budget . . lei 125.630,779 52

Cheltueli budgetare împreună cu cele extraordinare neprevădute în budget „ 97.656,594 17

Excedent de încasări la 30 Sept. 1902 lei 27.974,185 35

Acest rezultat atât de strălucit, obținut în primele șase luni ale exercițiului în curs, este un indiciu sigur că acest exercițiu se va închide cu un excedent și mai important de cât exercițiul precedent.

Prin restringerea cheltuelilor și prin desvoltarea normală a veniturilor Statului, tesaurul român a putut ajunge la acest rezultat fericit ca în doi ani să-și creeze o rezervă de aproape 50 milioane numai din excedente, fără a mai face apel la creditul străinătății și fără a mai împovăra pe contribuabili cu impozite noi.

AFACERI FINANCIARE.

Banca regnicolară agrară și comercială. („Országos gazdasági és kereskedelmi bank”). Sub acest titlu se înființează în capitală un institut nou cu capital de K 2 milioane (10,000 acții în valoare nominală de K 200.—). Adunarea de constituire a acestui institut financiar se va ține în zilele proxime și el va

cultiva între operațiunile ordinare și următorii doi rami de afaceri: 1. Va acorda credit agricultorilor pe produse brute; 2. Comercianților și industriașilor pe baza pretensiunilor lor active. Acest institut voesce să răspundă unei trebuințe foarte simțite a publicului. Anume e generală plângerea, că neacordându-se credit pe produse brute, cei mai mulți producători trebuie să contragă datorii în condițiuni grele s'au să-și vândă produsele pe un preț bagatel; iar încât privesce pe comercianți și industriași, institutul și-a propus să facă cât mai mobile pretensiunile lor active, dând cu chipul acesta avânt comerțului și industriei.

Ca una din dispozițiile cele mai salutare ale statutelor se poate considera aceea, care prevede, ca în comitetul de supraveghiere să nu poată intra decât numai specialiști în contabilitate, cari au să censureze în toată luna cărțile și cassa, făcând raport despre rezultat.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Novembre 1902.

Cu toate că discountul privat în *London* s'a urcat ceva în zilele ultime, totuși nu pare probabil, ca directoriul băncii engleze să decidă în ședința proximă urcarea etalonului. Contra unei eventuale urcări a discountului la banca engleză vorbesce și împrejurarea, că cancelarul tesaurului englez intenționează a aduce în piață în prima jumătate a lunii Decembrie sume mai mari în bonuri de tesaur, și asupra acestei operațiuni ar avé la tot cazul oare-care influință urcarea discountului. În *Berlin* s'a putut procura numără pentru ultimo cu 3⁷/₈ procente.

Pe piața internă și anume în *Viena* și *Budapesta* până acum nu se simte în afacerile de escompt aproape de loc apropierea ultimei; cererile la banca austro-ungară se fac între margini foarte înguste. Etalonul privat pentru cambii de bancă de prima bonitate este în *Viena* 3³/₈ procente.

AGRICULTURĂ.

Importul articolelor agricole în Ungaria.

Ca țară aproape curat agricolă, Ungaria n'ar trebui să importeze articole agricole în măsura în care de fapt importează. Și nici n'ar importa, dacă dela început s'ar fi cheltuit mai puțină energie și mijloace materiale pentru utopii, și dacă forțele cele mai bune ale țării s'ar fi pus în serviciul prosperării intereselor economice.

Iată unele date referitoare la importul în monarhia Austro-Ungară.

Grâu s'a importat în anii 1897—1899 în cifre rotunde de câte K 10—37 milioane. În acest an, până în luna Septembrie, s'a importat în valoare de aproape 10 milioane și s'a exportat numai de K 1 8 milioane.

Cucuruz se importează de regulă în preț de peste K 10 milioane; iar în anul 1896 s'a importat de aproape K 60 milioane.

Tutun se importează anual în valoare de circa K 50 milioane.

Mai departe se importează mere, pere și prune în preț de K 3—4 mil., cartofi de K 2—2,5 mil., hemeiu de K 1½—2 mil., ouă de K 25—30 mil., cânepă, jută și lână de K 60—70 mil., și tot așa plătim milioane pentru: mac, rapiță, ciapă, curechiu, chimin și cicorie, nu mai puțin plătim pentru pei brute, pene, oleu de in, vin, carne proaspătă și caș, cum și pentru cărbuni de peatră, materii de colorat, etc.

Ungaria singură a importat, neexcepționând nici articolele din Austria, în anii 1898—1900, zahăr în preț de K 23—24 mil., tutun în preț de K 18—19 milioane, bucate, făină și alte produse măcinate, și orez în preț de K 22—95 mil., vite de tăiat și de jug în preț de K 22—95 mil. Mult plătim pentru beuturi, pentru produse de nutreț și produse animale; iar pentru fer și produse din fer K 100—120 mil.

Din cele spuse e evident, că fără a mai vorbi de industrie și comerț — nici cu agricultura nu suntem în ordine. A importa articole de consum, de cari țara ar pute produce cu belșug, totuși este anomalie. Alte state fac concurență de neînviș produselor noastre agricole pe piețele străine și ne înving prin articolele lor mai ieftine și mai bune chiar și pe piețele interne.

Pentru crearea unor stări mai priincioase se recomandă din toate părțile crearea de legi protectoare pentru produsele indigene. Apoi să se ușoreze poverile publice, cari urcă speșele de producție, îndeosebi să se micșoreze dările de consum.

Lucru natural, că sub scutul unor legi înțelepte economice s'ar pute mult ameliora și situațiunea noastră economică a Românilor din țară. Numai aceasta însă nu e de ajuns. Noi cari, chiar să voim, nu am pute influența crearea unor legi favorabile în toată privința impregiurării noastre economice românesce și nici de exportat direct nu exportăm, — trebuie să ne organizăm pe terenul economic în cadrul legilor existente și viitoare, ca să putem produce mai mult și mai bun, să sporim numărul meseriașilor și comercianților noștri, ca să avem consumenții noștri pentru produsele agricole românesce, iar agricultorii să fie un rașim puternic și conștient al meseriașilor și comercianților noștri.

Dorințele și viața să ni-le acomodăm impregiurării noastre, ținând echilibru între producție și consum; căci de fapt în ce privește viața și dorințele noastre suntem în mare parte pe un nivel cu locuitorii statelor occidentale, iar în privința producției ținem cu mâni și picioare la orient. Acest mod de viață ne-a desechilibrat și ne va desechilibra tot mai mult, dacă nu vom lua măsurile de îndreptare până când nu e prea târziu.

Impădurirea locurilor pleșuge. Ministrul de agricultură avisează pe proprietarii de păduri, cari ar dori să capete gratuit arborei din pepinierile statului pentru împădurirea locurilor pleșuge, ca să-și înainteze rugările până la 15 Decembre inspectorului de dare al comitatului. În rugare trebuie să se constate, că replantarea, respective împădurirea locurilor pleșuge este reclamată de interesele economice generale. Se va notifica cu acurateță, în hotarul de carei comune se află locul de plantat, de câte jugere e, ce soi de arborei se cer și când se va face sădirea lor. Se va nota exact adresa și stațiunea ultimă. Toate speșele până la ultima stațiune indicată de petent le supoartă statul.

Din proviziunile ce rămân, se va da gratuit — în scopul replantării pădurilor — acelor proprietari,

cari vor dovedi prin atestat dela autoritățile administrative, că din cauza impregiurării materiale nefavorabile nu au fost în stare să-și prășească înșiși arborei necesari pentru replantare. Proprietarii mai mari capătă arborei numai din proviziunile ce rămân după satisfacerea trebuințelor numite mai sus și având să rebonifice speșele de producție. Fie-care oficiu silvanal dă deslușire asupra prețurilor.

INDUSTRIE.

Crisa morăritului la noi. Industria morăritului este una din cele mai importante industrii ale fie-cărui stat. Iar pentru țările agricole, cum este și a noastră, ea câștigă și mai mult în importanță. Pentru-că unde industria aceasta este în stare înfloritoare și satisface nu numai trebuințele țării, ci produce mari cantități și pentru export, acolo ea devine un sprijin capital al agriculturii indigene și al comerțului.

Mult timp la noi industria morăritului a satisfăcut numai trebuințele țării, iar cerealele s'au exportat în grăunțe și nu ca făină. Încât se referă la noi Românii din Ardeal și peste tot din Ungaria, chiar și ați industria morăritului este în stare primitivă și nu satisface barem trebuințele proprii. De o industrie a noastră proprie, cu mijloace perfecționate, nici vorbă. Și tot așa nu poate fi vorbă nici ca noi Românii din Ungaria să exportăm făină și alte derivate din grâu.

Cu toate aceste credem a fi de interes pentru cetitorii noștri să știe: care e situațiunea actuală a acestei industrii, cum s'a lucrat ca ea să iee avânt, cum s'a poticnit, și ce se propune pentru-ca din nou să se reculeagă.

În anii din urmă industria morăritului în Ungaria ajunsese într'o stare foarte înfloritoare. Atât în capitală cât și în provincă se înființaseră mulțime de mori perfecționate. Numai în Budapesta sunt 13 mori mari, proprietatea unor societăți pe acțiuni, între cari morile „Luiza“ și „Haggenmacher“ cele mai mari din Europa.

Cum au ajuns aceste mori în stare înfloritoare? Așa, că în anul 1894, morile din Budapesta au obținut concesiunea ca să impoarte grâu din România cu scutire însemnată de taxă vamală, dar cu expresă condițiune de a-l reexporta sub formă de făină.

Sub scutul acestei concesiuni, morile din Budapesta au luat în scurt timp o dezvoltare uriașe, cucerind piața Londrei, unde făina ungurească era plătită mai scump decât cele mai bune făinuri din Statele-Unite ale Americii. Consumația făinei unguresce creștea mereu în Londra, și creștea totodată și importul grăului românesc pentru Budapesta.

Agrarii din Ungaria nu au vădit cu ochi buni importarea grăului din România și nu s'au odihnit până-ce în 1899 ei au isbutit să obțină dela guvern desființarea privilegiului acordat morilor. Sindicatul morilor a obținut, ce e drept, pentru transportul făinei de export o compensație aproape egală cu cea pentru importul grăului din România. Dar aceasta a fost de puțin folos. Morarii, neavând încotro; au început să lucre cu grâu din patrie. În Londra însă s'a observat imediat schimbarea și consumația a început să scadă. Toate încercările de rehabilitare au fost zadarnice.

Morile din Germania și mai ales cele din Hamburg au profitat de această impregiurare și au început să lucreze cu grâu românesc; apoi s'au introdus în piața Londrei, unde încep să cucerească teren.

Situațiunea desastroasă a exportului de făină din Budapesta la Londra se vede din faptul, că pe când

in prima jumătate a anului 1901 se exportase făină in valoare de 23 milioane coroane. in perioada corespunzătoare a acestui an abia s'a exportat in valoare de 5 milioane coroane. Au fost ani in cari s'a exportat făină din Ungaria la Londra in valoare de K 35.000.000.

In asemenea condițiuni situațiunea morilor din Budapesta este foarte critică și existența lor amenințată. Din Iulie a. c. 6 din morile din Budapesta sunt inchise, intre cari morile „Luiza“ și „Haggenmacher“ cele mai mari din Europa.

Intre mijloacele pentru sanarea rēului unii recomandă incheerea unui cartel după modelul din Elveția. Alții recomandă o invoială pentru o anumită reducere a producțiunii de făină după felurite norme, și anume reducându-se timpul măcinatului la 14 zile in loc de o lună; acest mod de rezolvire se privesce ca unul din cele mai simple și ducătoare la scop. Alții propun să se fixeze cuantumul ce fie-care moară trebuie să machine, etc.

Mai departe se opinează că morile din provinciă ar trebui să constituie și ele in grupe, fiecare independentă de alte grupe, cari lucră intre impregiurări și condițiuni diferite.

Care dintre aceste experimente va duce la scop, rămâne deocamdată chestiune deschisă.

CRONICA.

Cassa de anticipațiuni. „Sct Venceslav“ din Praga. Precum se anunță din Praga suma defraudată la acest institut se urcă la K 8 mil. Concuratul este inevitabil, deși s'au făcut mari sforțări pentru salvarea acestei instituțiuni clericale.

Circulațiunea monetelor de aur. Monete à K 10 și K 20 s'au bătut până acum in sumă de K 235 mil., din cari sunt in circulațiune K 129 mil., anume monete à K 10— in sumă de K 25 mil. și monete à K 20— in sumă de K 104 mil.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 26 Novembre 1902.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7-50 — 7-95
„ „ Tisa	„ „ „ „	7-80 — 8-15
„ „ Pesta	„ „ „ „	7-70 — 8-10
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „	7-80 — 8-10
„ „ Bacica	„ „ „ „	7-80 — 8-10
Secară	„ „ „ „	6-40 — 6-75
Orz	„ „ „ „	5-50 — 5-90
Ovės	„ „ „ „	6-40 — 6-65
Porumb	„ „ „ „	6-65 — 6-75
Rapiță	„ „ „ „	10— — 10-50
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „	66—
Slănină (clisă)	„ „ „ „	52-50 — 54-50

Bursa de Bucuresci.

Cursul din 26 Novembre 1902.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	98 ¹ / ₄
„ „ internă 5%	„ „	—
„ „ 274 mil. 4%	„ „	87 ³ / ₄
„ „ 1898 4%	„ „	86 ¹ / ₂
Fonciare rurale 5%	„ „	100 ⁵ / ₈
„ „ 4%	„ „	90 ¹ / ₂
Scris. fonc. urb. Bucuresci 5%	„ „	88 ¹ / ₄
„ „ Iași	„ „	81 ¹ / ₂

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 26 Novembre 1902.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 k
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	101-30	101-25
5	„ „ arg. Ian., Iulie. 16% „	101-10	101—
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% „	185—	185—
5	„ „ 1860 à fl. 500— „ 20% „	151-75	152-50
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	184-50	185—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „ 20% „	256—	256—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	120-80	121-50
—	„ „ Cor.	100-30	100-50
3 ¹ / ₂	„ „ de invest.	92-10	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. „ „ „ „ scut. de dare	120-55	120-95
4	„ „ Cor.	97-85	—
4 ¹ / ₂	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, „ „ „	—	—
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ 1889, arg. „ „ „	—	—
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ 1876, aur. „ „ „	—	—
—	„ „ ung. cu premii à 100 fl.	201-75	202-50
4	„ „ p. regul. Tisei sc. de dare	158-25	159—
4 ¹ / ₂	Oblig. de regalii croat-slav.	101-60	101-50
3	Impr. p. regul. Porții de fier	87-60	87—
4	Oblig. rurale croato-slavone	99-50	99—
4	„ „ ungare	98-75	99—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	108—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97-80	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	106-50	—
2	„ „ sêrbesci à 100 fr.	88-50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. ture. à 400 fr.	112-25	—
—	Impr. bulgar 1889	108-30	108—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	98-50	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	266—	—
4	Banca austro-ungară	101-25	101-25
4	„ „ „ „	—	101-25
4 ¹ / ₂	Banca comerec. ung. Pesta	100-80	101-50
4 ¹ / ₂	Obl. com. ung., Pesta, amort.	—	106-25
4	„ „ „ „ 50 ¹ / ₂ ani	98-50	101-50
4	„ „ Casei de păstr., cap., Pesta	97-10	97-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-50	—
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	98-65	99-50
4 ¹ / ₂	Banca hipotecară ungară	101-30	101-25
4	„ „ „ „ „ „	101-25	101-75
4	„ „ „ „ „ „ cu premii	255-75	126—
4 ⁰ / ₁₀	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	—	101-25
5	Albina, Sibiiu	—	102—
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	101-70
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	19-80	20-80
	Credit, à fl. 100—	439—	440—
	Clary, à fl. 40— v. c.	200—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	—	—
	Buda, à fl. 40—	200—	200—
	Pálffy, à fl. 40—	187—	188—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	56—	57—
	„ „ ungară, à fl. 5—	27-75	28—
	Rudolf, à fl. 10—	74—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	247—	—
	Salzburg, à fl. 20—	80—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	250—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	433-50	—
	Triest, à fl. 50—	240—	—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-39	11-41
	„ „ c. reg.	11-36	11-31
	Napoleon'd'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	19-10	19-11
	20 Marce germ. aur	23-49	23-49
	5 ruble ruseci	—	2-53
	Bilete germ. 100 M.	117-15	117-10
	„ „ franc. 100 Fr.	95-25	95-45
	Ruble, bilete, 100	253-50	—
	Lei românesci, 100	—	94-60

Prețul per bucată